

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

VII. De gratia, & gloria Angelorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

quàm in seipsum : sed Angelus secundum id quod est, Dei est, ergo, &c. Major ostenditur exemplo rerum ratione carentium, quæ magis inclinantur in id cuius sunt, quàm in seipsas; manus enim se exponit ictui absque deliberatione, pro conservatione suppositi. 2. quia si Angelus plus se quàm Deum naturaliter diligeret, sequeretur naturalem illius inclinationem esse perversam. Item naturalem dilectionem per charitatem non perfici, sed potius destrui, quia scilicet charitas inclinatur ad Deum magis amandum, quàm se.

Nota 1. Amorem amicitia quo Angelus naturaliter Deum diligit, esse necessarium quoad specificationem, quatenus non potest Angelus considerans, Deum esse ens summè bonum, infinitè perfectum, ac per se amabile, in illum ferri actu odii. 2. talem amorem non esse necessarium quoad exercitium, quia Angelus cognoscendo se, veluti reflexè cognoscit Deum: sicut ergo non se cognoscit necessariò quoad exercitium, ita nec Deum, ac proinde ab actuali illius amore vacare potest. Et idem dici potest de amore concupiscentia.

CAPUT VII.

De gratia & gloria Angelorum.

RESOLUTIO I. *Angeli fuerunt creati in beatitudine naturali, non in supernaturali.*] *ITA S. Thom. 1. p. q. 62. art. 1. quod prebat hoc discursu.* Nomine beatitudinis intelligitur ultima perfectio rationalis, seu intellectualis natura, quæ perfectio duplex est. Una quidem quæ naturali virtute acquiri potest, quæque in perfectissima Dei contemplatione naturali posita est, alia quæ excedit vires cuiuscunque intellectus creati, & consistit in clara visione Dei, quam in futura vita expectamus. Quantum ergo ad primam beatitudinem, Angelus creatus fuit beatus, quia ejusmodi perfectionem non acquirit, per aliquem motum discursivum, sicut homo, sed statim ei adest propter
NATURÆ

natura suæ dignitatem: quoad alteram verò, Angeli non statim in principio suæ creationis fuere beati, quia hæc beatitudo, non est aliquid naturæ, sed naturæ finis, & ideo non statim à principio eam habere debuerunt.

Potest hoc posterius confirmari, quia Angeli mali non peccassent, nec è statu beatitudinis excidissent, si fuissent beati. Boni verò a què poterant peccare ac alii, & cum illis damnari.

Nota 1. ex art. 2. Angelum indignisse gratia ad hoc, ut converteretur in Deum, prout est objectum beatitudinis; quia voluntas non potest ferri in id quod est supra naturam, nisi ab aliquo principio supernaturali adjuncta: At videre Deum per essentiam, in quo ultima beatitudo creaturæ intellectualis consistit, est supra naturam cujuslibet intellectus creatis, quare Angelus non potest in illam beatitudinem voluntate converti, nisi per supernaturale auxilium gratiæ.

Nota 2. Ex responsione ad 3. triplicem esse conversionem in Deum, unam quidem per dilectionem perfectam, quæ est creaturæ jam Deo fruuentis, ad quam requiritur gratia consummata: aliam quæ est meritum beatitudinis, ad quam requiritur gratia habitualis, quæ est merendi principium; tertiam verò per quam aliquis se preparat ad gratiam scilicet habitualem; habendâ, & ad hanc non requiritur aliqua habitualis gratia, sed operatio Dei ad se animam convertentis, id est auxilium gratiæ actualis.

RESOLUTIO II. *Angeli fuerunt creati in gratia.*] HOC probat S. Thomas prædictæ *questionis artic. 3.* tum ex Augustino libro 12. de Civit. cap. 9. ubi ait, Deum creasse Angelos simul in eis condendo naturam, & largiendo gratiam, tum quia res aliæ initio sunt productæ, secundum quasdam seminales rationes, sicut arbores, & animalia, aliæque ejusmodi. Manifestum est autem quod gratia gratū faciens hoc modo comparatur ad beatitudinē, sicut ratio seminalis

in natura ad effectum naturalem; unde *1. Ioan. 3.* Gratia semen Dei nominatur: ergo congruum fuit ut Angeli à principio fuerint creati in gratia.

Potest hoc confirmari, quia boni Angeli meruerunt beatitudinem, mali verò eam poterant mereri: at hoc meritum supponit statum gratiæ: neque ratio est cur Deus potius in secundo, quàm in primo instanti viæ Angelorum, gratiam ipsis contulerit.

Notandum autem Angelos ex communiore sententia, per proprios actus se disposuisse ad primam illam receptionem gratiæ sanctificantis; quia cum in instanti creationis usum libertatis habuerint, & per actum supernaturalem ad Deum conversi sint, nihil videtur potuisse obstare, quo minus eiusmodi actus fuerit dispositio ad gratiam sanctificantem tunc infusam.

Neque refert quod infra dicemus, gratiam Angelis fuisse primo collatam, juxta proportionem naturalium. Hoc enim proximè potest intelligi de gratia actuali, & remotè de gratia sanctificante; ita scilicet ut Deus ex mera sua voluntate, eò majora gratiæ auxilia Angelis contulerit in instanti creationis, quò unus altero est perfectior in natura; quilibet autem Angelus secundum totam vim auxilii accepti, ad Deum se converterit; atque ita cum gratia sanctificante collata sit juxta uniuscujusque dispositionem, consequenter, quò unus altero est perfectior in donis naturalibus eò majorem gratiæ sanctificantis habitum receperit.

RESOLUTIO III. *Angelus beatus suam beatitudinem meruit.*] HOC PROBAT S. Doct. eadem q. art. 4. tum ex *Apocal. 21.* ubi dicitur, quod mensura Angeli in illa cœlesti Hierusalem est mensura hominis, sed homo ad beatitudinem pertingere non potest sine merito, ergo neque Angelus: tum quia Angelus aut habet beatitudinem, quia est ei naturalis, aut eam consequitur per naturalem suam operationem, aut

aut ex merito; at primum dici non potest, quia naturaliter esse beatum convenit soli Deo, in quo idem est esse, & beatum esse, nec secundum, quia beatitudo excedit vires naturæ: ergo tertium verum est, nempe beatitudinem Angelo per meritum competere.

Nota 1. ex art. 5. Angelum statim post unum actum meriti beatitudinem habuisse, quia gratia perficit naturam secundum modum naturæ. Est autem hoc proprium naturæ Angelicæ, quod naturalem perfectionem non per discursum acquirat, sed statim per naturam habeat: sicut autem ex sua natura Angelus habet ordinem ad perfectionem naturalem, ita ex merito habet ordinem ad gloriam & ita statim post meritum consecutus est gloriam; cumque per unicum actum possit mereri, sequitur quod statim post unum actum charitate formatum, beatus fuit.

Hæc sententia est difficilis quatenus docet, moram qua Angeli fuerunt viatores, non durasse nisi per unicum instans: siquidem etiam mali fuerunt creati in gratia, & ad eam per bonos actus se disposuerunt, non secus ac boni, per peccatum verò exciderunt à gratia; atqui prædicti actus boni non potuerunt esse simul, & in eodem instanti cum actu peccati; quare necesse est ut via malorum Angelorum, saltem per brevissimum aliquod tempus duraverit. Et idem dicendum de via bonorum; cum nulla sit ratio cur boni beatitudinem adepti sint, priusquam mali æternis suppliciis addicti fuerint.

Nota 2. ex art. 6. Angelos consequutos esse gratiam, & gloriam secundum quantitatem suorum naturalium, quod probatur 1. ex parte Dei. Nam Deus condidit per suam sapientiam, naturam Angelicam secundum diversos gradus, & ipsam ordinavit ad beatitudinem; ergo & diversos gradus ejusdem naturæ ordinavit ad diversos gradus gratiæ & gloriæ: sicut enim ædificator construens domum, ex hoc quod aliquos lapides pulchrius & decentius aptat, viderur

eos ad honoratiorem partem domus ordinare; sic etiam videtur, quod Deus Angelos quos altioris naturæ fecit, ad majora gratiarum dona & ampliorem beatitudinem ordinaverit.

Secundo ex parte ipsius Angeli. Nam Angeli supposito gratiæ auxilio, juxta dicta in præcedenti resolutione, toto conatu in Deum feruntur, quia non componuntur ex diversis naturis, quarum una imperum alterius retardet, ut fit in nobis; ergo qui meliorem habent naturam, & virtutem, efficacius feruntur in Deum: at secundum intensiorem conversionis in Deum, datur major gratia, & gloria etiam in hominibus: ergo Angeli qui nobiliorem habuerunt naturam, majorem habuerunt gradum gratiæ, vel gloriæ, & sic secundum gradum naturæ, datur gradus gratiæ, vel gloriæ.

RESOLUTIO IV. *In Angelis beatis remanet cognitio & dilectio naturalis, illi tamen peccare nequeunt, vel in beatitudine proficere.*] PRIMAM partem probat S. Doctor art. 7. quia sicut se habent principia operationum ad invicem, ita se habent & operationes ipsæ. Manifestum est autem, quod natura ad beatitudinem comparatur, sicut primum ad secundum, quia beatitudo naturæ additur: semper autem oportet salvari primum in secundo, unde oportet ut natura salvetur in beatitudine; & similiter actus naturæ, in actu beatitudinis.

Secundam probat art. 8. quia beatitudo Angelorum in eo consistit, quod per essentiam vident Deum: essentia autem Dei est ipsa essentia bonitatis, unde hoc modo se habet Angelus videns Deum ad ipsum, sicut se habet quicumque non videns Deum, ad communem rationem boni. Impossibile est autem quod aliquis quidquam velit, vel operetur, nisi attendens ad bonum, vel quod velit divertere à bono, in quantum ejusmodi: Angelus igitur beatus non potest velle, vel agere nisi attendens ad Deum: sic autem volens, vel agens non potest peccare; unde Angelus beatus nullo modo peccare potest.

Tertiam

Tertiam probat art. 9. tum quia mereri & proficere pertinet ad statum vitæ; Angeli autem beati non sunt viatores, sed comprehensores; tum quia sic unaquæque creatura rationalis à Deo perducitur ad finem beatitudinis, ut etiam ad determinatum beatitudinis gradum ex prædestinatione Dei perducatur; unde conseqüuto illo gradu, ad altiore[m] transire non potest.

Nota 1. Ex responsione ad 3. posse augeri Angelorum gaudium, de salute eorum, qui per eorum ministerium salvantur, juxta illud *Lucæ 15.* Gaudium est Angelis Dei, super uno peccatore poenitentia[m] agente. 2. hoc gaudium ad præmium accidentale pertinere, quod quidem augeri potest, usque ad diem iudicii. 3. Angelos non mereri proprie ejusmodi gaudium, sed potius illud acquirere ex virtute beatitudinis; quia beatus nullo modo mereri potest, nisi simul sit viator & comprehensor, ut fuit Christus.

CAPUT VIII.

De peccato demonum.

RÉSOLUTIO I. *Malum culpa potest esse in Angelis.* *ITA S. Thom. 1. p. qu. 63. art. 1.* Quod probat, tum ex eo quod dicitur *Iob. 4.* in Angelis suis reperit pravitatem; tum quia peccare nihil est aliud quam declinare à rectitudine quam actus debet habere; solus autem ille actus non potest à rectitudine declinare, cujus regula est ipsa virtus agendi; atqui divina voluntas sola est regula sui actus, quia ad superiorem finem non ordinatur: omnis autem voluntas cuiuslibet creaturæ rectitudinem in suo actu non habet, nisi ut regulatur à voluntate divina, ad quam pertinet ultimus finis: unde in sola divina voluntate peccatum esse non potest, in qualibet autem voluntate creaturæ potest esse peccatum; secundum conditionem suæ naturæ.

Nota 1. Aliud esse quod Angelus ex conditione suæ naturæ possit esse malus, aliud, quod ex con-